

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 106/23

Luxemburg, 22 juni 2023

Arrest van het Hof in zaak C-660/21 | K.B. en F.S. (Ambtshalve vaststelling op strafrechtelijk gebied)

Bescherming van grondrechten: het Unierecht verzet zich in beginsel niet tegen een verbod voor de nationale rechter om ambtshalve vast te stellen dat de verplichting om een verdachte onverwijld in kennis te stellen van zijn zwijgrecht niet is nagekomen

De verdachte moet evenwel de mogelijkheid hebben gehad om concreet en daadwerkelijk toegang te hebben tot een advocaat, zo nodig door een beroep te doen op rechtsbijstand, en hij, en in voorkomend geval ook zijn advocaat, moeten het recht hebben gehad om toegang te krijgen tot zijn dossier en om zich binnen een redelijke termijn op deze niet-nakoming te beroepen

Twee personen die zich 's nachts in de buurt van een vrachtwagen op een bedrijfsparkerterrein bevonden, hebben de aandacht van opsporingsambtenaren getrokken, die onmiddellijk een onderzoek hebben ingesteld om op heterdaad brandstofdiefstal vast te stellen. Deze personen zijn ter plekke ondervraagd zonder dat zij in kennis zijn gesteld van hun rechten, en zij zijn vervolgens in verzekering gesteld. Het is pas later dat zij zijn geïnformeerd over hun rechten, waaronder hun zwijgrecht.

In het kader van de strafprocedure is de tribunal correctionnel de Villefranche-sur-Saône (voor bepaalde strafzaken bevoegde rechter in eerste aanleg Villefranche-sur-Saône, Frankrijk) van oordeel dat met deze laattijdige kennisgeving rechten van de beklaagden zijn geschonden die door het Unierecht¹ zijn gewaarborgd. In deze omstandigheden moeten de doorzoeking van het voertuig, de inverzekeringstelling van de verdachten en alle daaruit voortvloeiende handelingen in beginsel nietig worden verklaard. De Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) heeft het wetboek van strafvordering evenwel zo uitgelegd dat het voor feitenrechters verboden is om ambtshalve vast te stellen dat de verplichting om een verdachte of beklagde onverwijld in kennis te stellen van zijn zwijgrecht niet is nagekomen.

Deze rechterlijke instantie heeft vervolgens aan het Hof de vraag gesteld of het Unierecht zich verzet tegen een dergelijk verbod op ambtshalve vaststelling. In het arrest van vandaag oordeelt het Hof dat **het verbod** voor de strafrechter die ten gronde uitspraak doet om de betrokken niet-nakoming ambtshalve vast te stellen teneinde de procedure nietig te verklaren, **het recht op een doeltreffende voorziening in rechte** en **het recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak** alsook de rechten van verdediging in beginsel **eerbiedigt**, wanneer **de verdachten of beklagden** of hun **advocaten** de **concrete en daadwerkelijke mogelijkheid** hebben gehad om zich **binnen een redelijke termijn te beroepen op die niet-nakoming** en zij daartoe over toegang tot het dossier beschikten.

Om geen afbreuk te doen aan de nuttige werking van het zwijgrecht, geldt deze vaststelling echter enkel **voor zover**

¹ De verplichting voor de autoriteiten om onverwijld informatie te verstrekken over het zwijgrecht is neergelegd in de – in het nationale recht omgezette – artikelen 3 en 4 van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures (JO 2012, L 142, p. 1).

deze verdachten of beklaagden tijdens de termijn waarin zij een dergelijke niet-nakoming kunnen aanvoeren, **op concrete en daadwerkelijke wijze recht hebben gehad op toegang tot een advocaat**, zoals dit verankerd is in het Unierecht en wordt **vergemakkelijkt door het mechanisme van rechtsbijstand**. Voorts verduidelijkt het Hof dat indien deze personen afstand doen van deze mogelijkheid, zij in beginsel de eventuele gevolgen daarvan moeten dragen voor zover deze afstand heeft plaatsgevonden **in overeenstemming met de door het Unierecht gestelde voorwaarden**. In het bijzonder bepaalt het Unierecht dat de verdachte of beklagde mondeling of schriftelijk duidelijke en toereikende informatie in eenvoudige en begrijpelijke bewoordingen moet hebben gekregen over de inhoud van het recht op toegang tot een advocaat en over de mogelijke gevolgen van het feit dat hij afstand doet van dat recht, en dat deze afstand vrijwillig moet worden verricht en ondubbelzinnig moet zijn geformuleerd.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎(+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎(+32) 2 2964106

Volg ons!

